

Norsk feltpost - i militær og sivil bruk

*Motiv fra Sætermoen leir med feltpostkontoret og postekspeditør Ole I. Baakind.
Kortet er stemplet med SL stempel FELTPOSTKONTORET SÆTERMOEN 2.X.14 og sign. Baakind.
Fotograf Harald Hanssen, lustrykk av postkortet.*

I Norge har feltpost hatt to betydninger, en for et militær bruk og en for sivilt bruk. For den militære bruken kan vi dele opp i to typer igjen, en for faste feltpostkontorer/feltpoståpnerier i militærleirer, og en for feltpostkontorer under militærøvelser eller krigshandlinger. For den sivile feltposttjenesten var det et midlertidig postkontor/poståpneri som ble sendt ut i felten, for eksempel ved fiskerier, anleggsvirksomhet eller utstillinger. Det første feltpoststemplet ble gravert i 1888 og stemplene har vært i bruk helt opp til våre dager.

Målet for denne samlingen er å vise bruken av feltpostkontorer/feltpoståpnerier der de har vært i bruk. Inklusive feltpostkontorer som har ligget i militærleirer. Samlingen tar også med forsendelser fra militær avdelinger i utlandet, for eksempel fra FN tjenesten.

Samlingen tar kun med sivile feltpoststeder som har med ordet «feltpost» i stemplet. Dette fordi en del stempler er brukt både i sivil og militær bruk, for eksempel feltpostkontor 7 som var i bruk i Skudeneshavn og ved Maldesletten leiren (Madlaleiren). Av samme grunn er det ikke med stempler fra steder slik som Ullevål Haveby, Oslo Stortinget eller speiderleirer.

Uvanlige objekter er markert med ramme.

Inndeling:

1. Feltpost fra militærleirer i Sør-Norge
2. Feltpost fra militærleirer i Nord-Norge
3. Feltpost fra midlertidige militære poststeder (militære øvelser, felttoget 1940 og frigjøringen)
4. Feltpost fra militær utenlandstjeneste
5. Feltpost fra faste, regelmessige eller midlertidige sivile poststeder

Litteratur

Øivind Rojahan Karlsen: NORSK FELTPOST – i vid forstand

Torbjørn Larrson-Fedde: NORSKE MILITÆRLEIRER og deres posthistorie

Erling Johan Aune og Kristian Aune: NORSKE INNENRIKSKE Portotakster & gebyrer 1877 - 1995

John Torstad: Den norske postkontrollen under første del av den annen verdenskrig

Feltpost

Bl. nr. 183.

Feltpostkontor nr. _____

er i virksomhet fra _____ til _____

og har lokale i _____

Kontoret er åpent:

Hverdager kl. _____

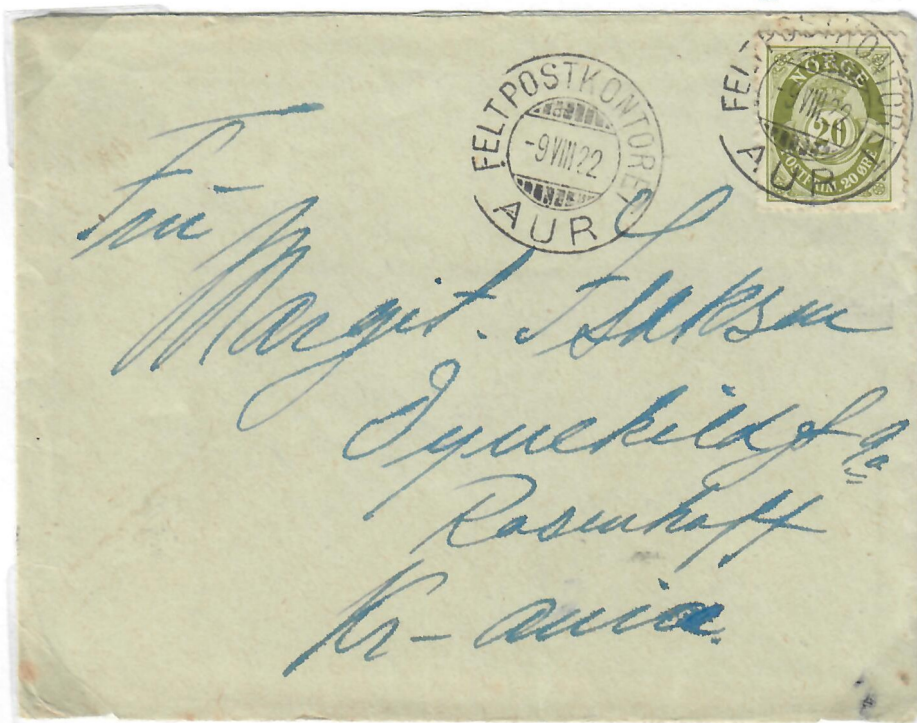
Søn- og helligdager kl. _____

Posten avgår		Posten ankommer	
Form.	Efterm.	Form.	Efterm.

Juni 1921.

Blanket brukt av feltpostkontorene for å opplyse om virksomhets- og åpningstider.

1. Feltpost fra militærleirer – Akershus, Aur og Gardermoen

Gardermoen hadde flere ekserserplasser, en av disse var Aur. Aur fikk eget feltpostkontor i sommerperioden i årene 1915 til 1928.

SL stempel FELTPOSTKONTORET AUR registrert brukt fra 20.8.1915 til 14.7.1925.

Brev innenlands inntil 20 gr. var 20 øre i perioden 1.1.1921 til 1.10.1946.

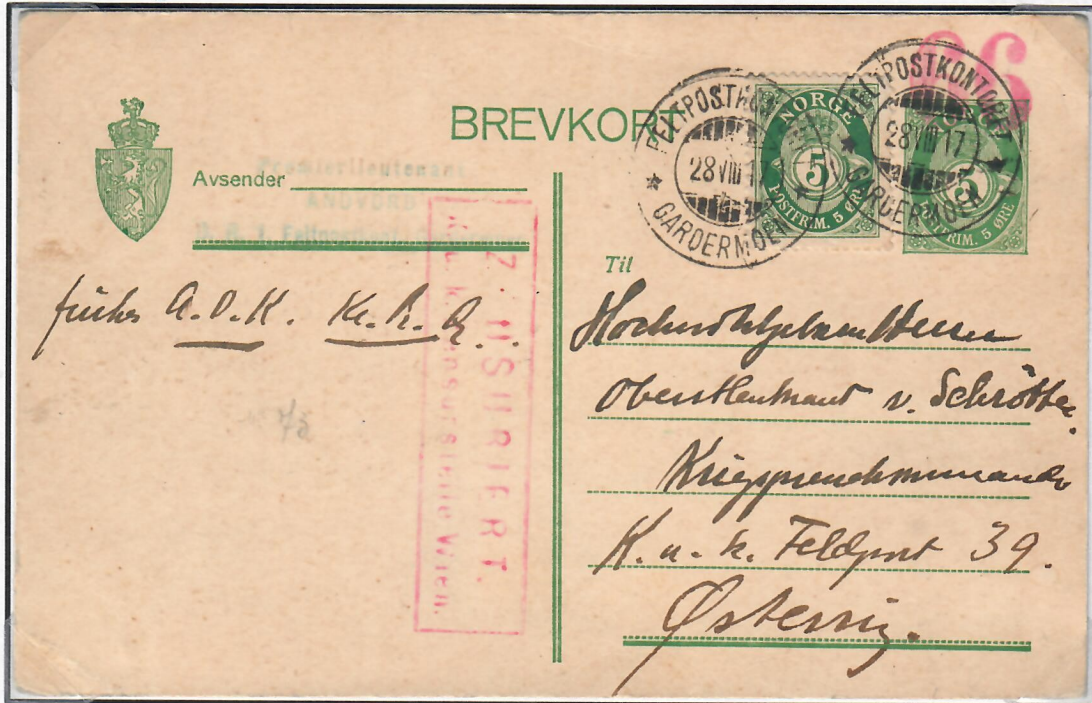
Gardermoen ble ekserserplass i 1740, og hadde feltpostkontor i sommerperioden i årene 1888 til 1939.

SL stempel FELTPOSTKONTORET No I registrert brukt fra 28.5.1888 til 8.4.1940, og fra 22.2.1946 til 28.12.1957.

Ufrankert postkort sendt fra Sverige og satt i porto med 10 øre.

Brevkort Sverige var 5 øre i perioden 1.1.1885 til 1.6.1918.

1. Feltpost fra militærleirer – Akershus, Gardermoen

SL stempel FELTPOSTKONTORET GARDERMOEN registrert brukt fra 26.6.1908 til 21.7.1939, og fra 8.2.1946 til 22.4.1949. Avstanden mellom F og G, og mellom N og T skiller disse to SL stemplene. Brevkort Tyskland var 10 øre i perioden 1.1.1877 til 1.2.1921. Sensurert i Wien ved ankomst til Østerrike, stemplet benyttet i perioden des.1916 – jul.1918. Fra slutten av 1916 ble utenlandsposten i Østerrike sensurert ved tre storsensursteder (Wien, Budapest og Feldkirch). K.u.K. Feldpostamt 39 var FeldGericht des kuk MilKmdo Lemberg (Kriegspressequartier AOK) (Lviv i Ukraina). Post til utlandet fra militære feltpostkontorer er sjeldne.

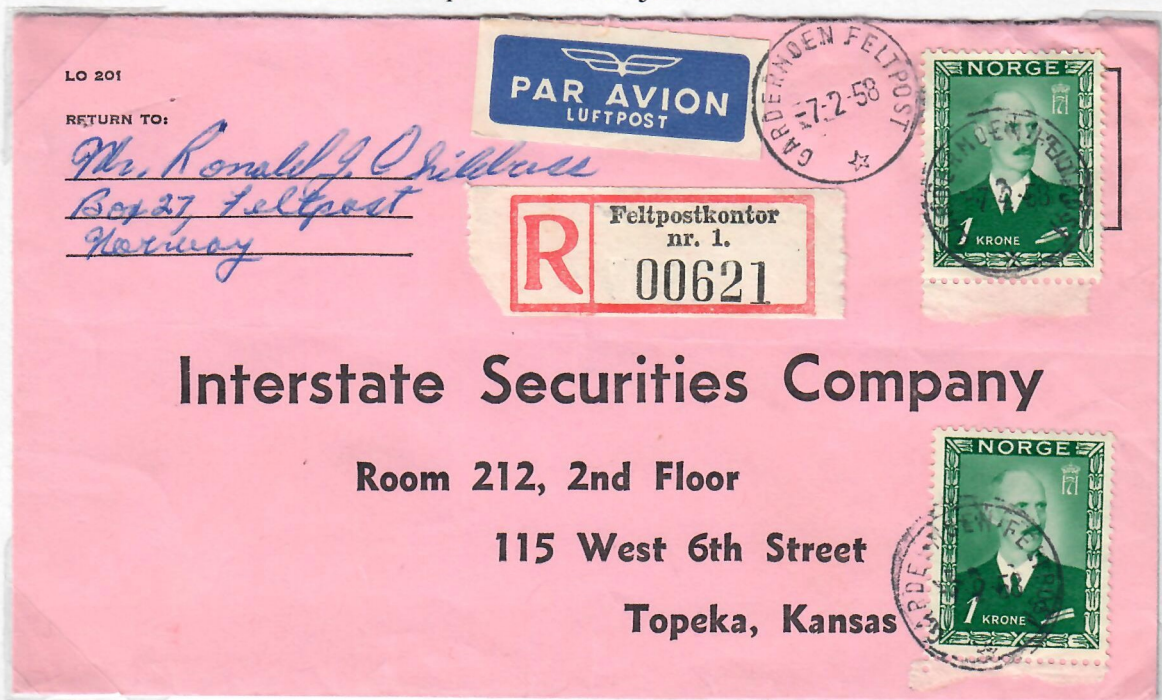

SL stempel FELTPOSTKONTORET GARDERMOEN registrert brukt fra 29.5.1908 til 20.7.1939, og 29.11.1949 til 19.10.1950. Brev til Europa inntil 20 gr. var 40 øre i perioden 1.2.1921 til 1.9.1924. Post til utlandet fra militære feltpostkontorer er sjeldne.

1. Feltpost fra militærleirer – Akershus, Gardermoen

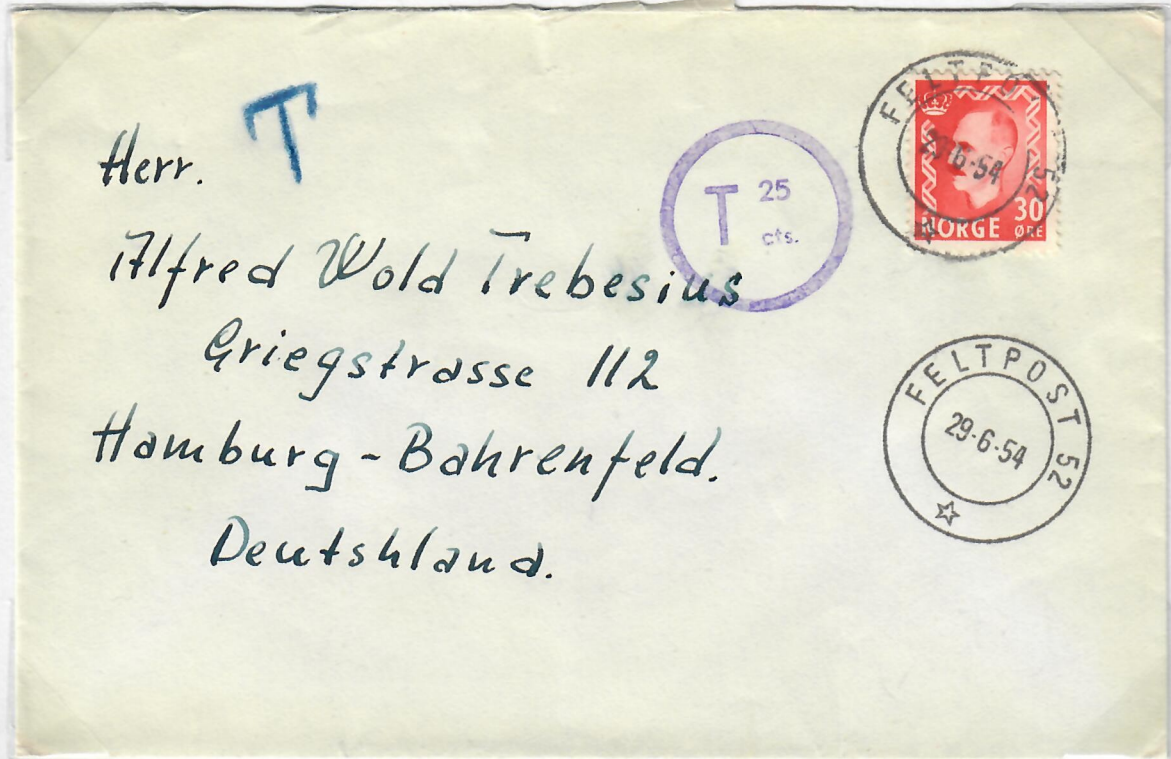

TA stempel FELTPOSTKONTOR NR. 1 registrert brukt fra 24.3.1952 til 9.10.1957.
Brev Norden inntil 20 gr. var 30 øre i perioden 1.10.1951 til 1.1.1956.
Post til utlandet fra militære feltpostkontorer er sjeldne.

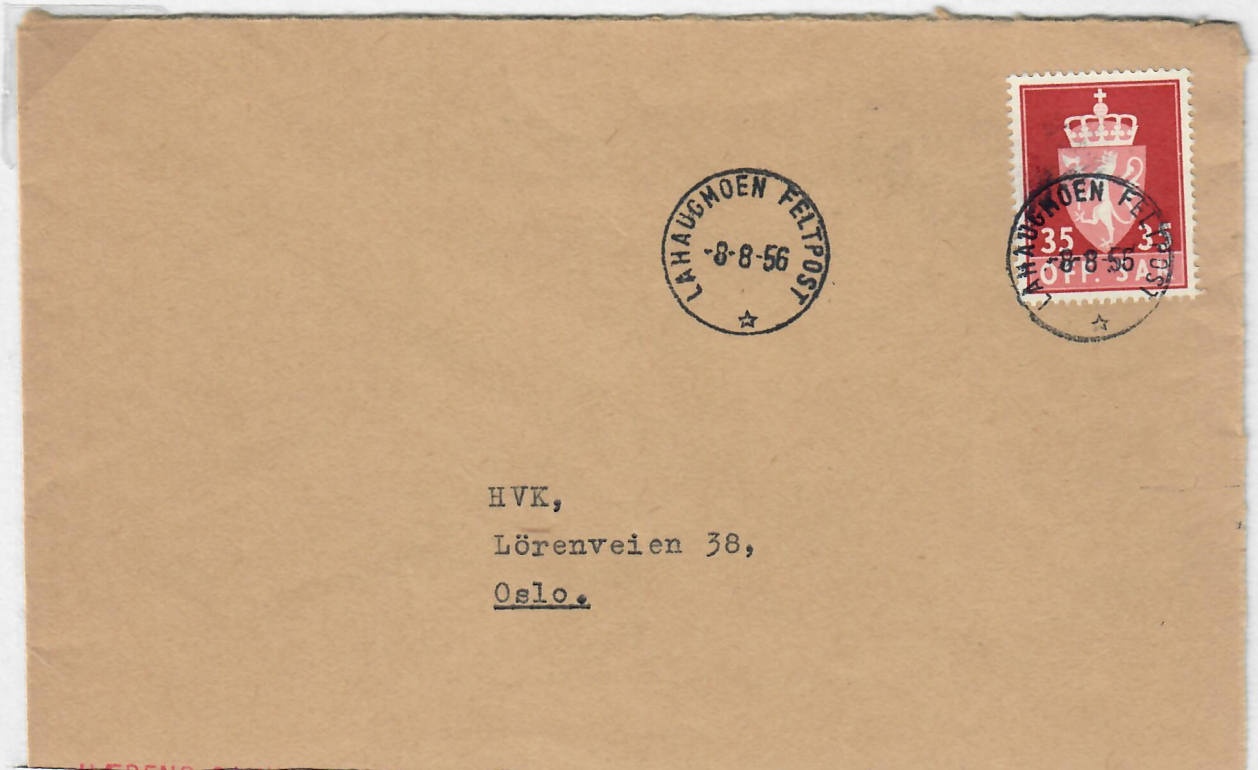

I22 stempel GARDERMOEN FELTPOSTKONTOR registrert brukt fra 7.2.1958 til 29.11.1965.
Brev til USA inntil 20 gr. var 65 øre i perioden 1.1.1956 til 1.4.1959, luftpostgebyr var 35 øre pr. 5 gr. i perioden 1.8.1953 til 1.7.1971, rek.gebyr var 65 øre i perioden 1.1.1956 til 1.4.1959, portoriktig for brev inntil 10 gr.
Post til utlandet fra militære feltpostkontorer er sjeldne.

1. Feltpost fra militærleirer – Akershus, Lahaugmoen

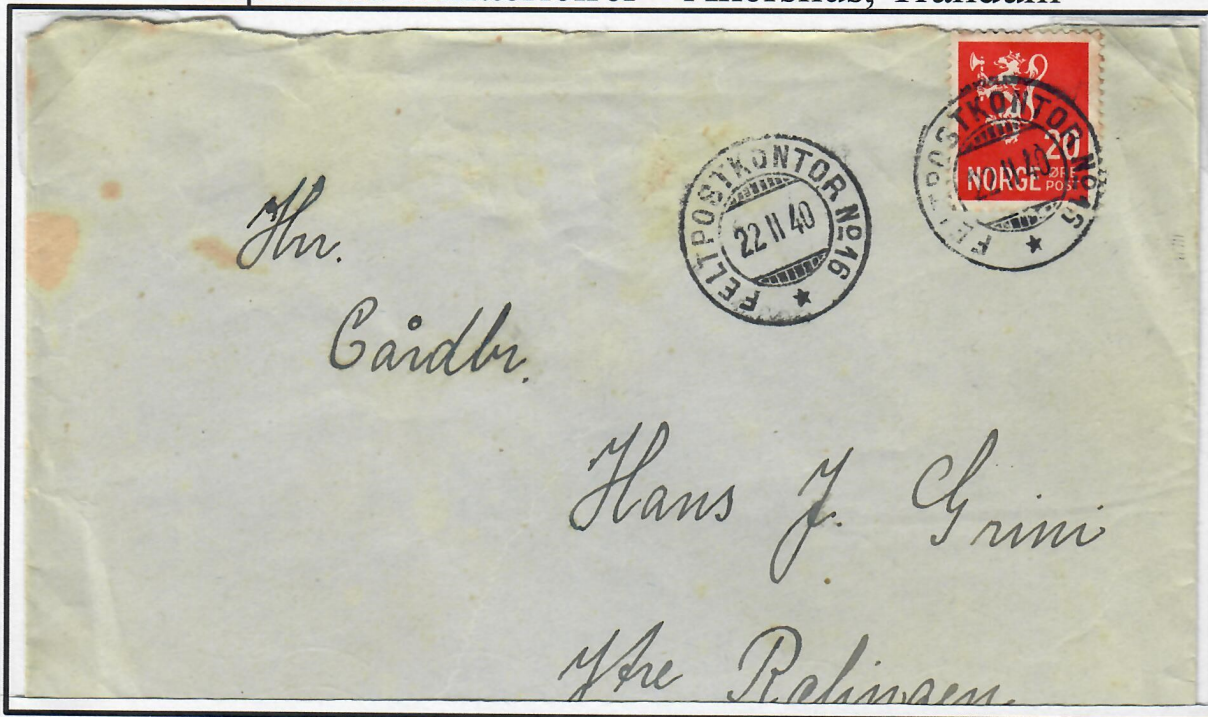

Lahaugmoen var ekserserplass siden 1700-tallet, men ble bygd ut betydelig siden 1946 og fikk feltpostkontor 3.5.1954. IIA stempel FELTPOST 52 registrert brukt fra 23.5.1954 til 24.12.1955. Brev Europa var 55 øre i perioden 1.6.1952 til 1.1.1956, frankert som brev innenlands og satt i porto.

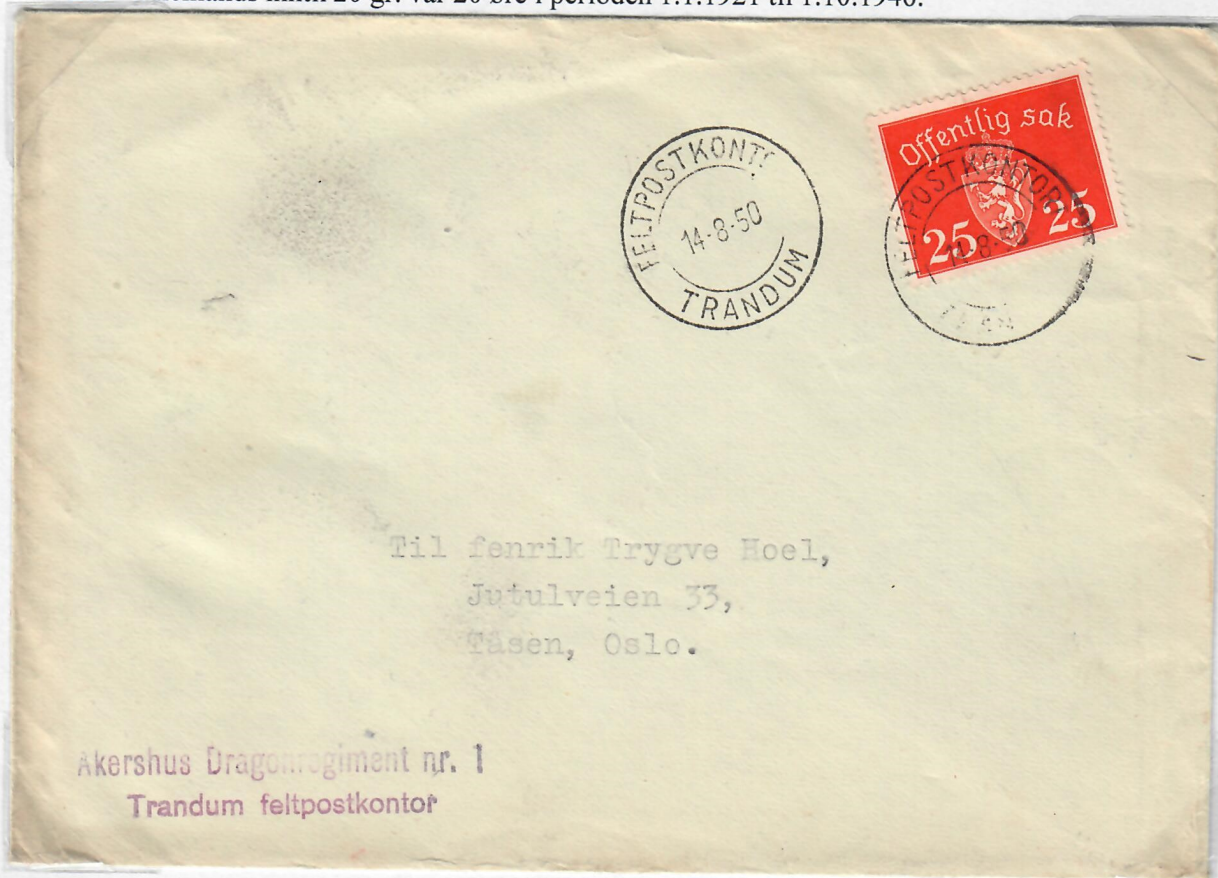

1. Februar 1956 endret feltpoståpneriet navn til Lahaugmoen feltpost. I22 stempel LAHAUGMOEN FELTPOST registrert brukt fra 7.2.1956 til 1.7.1958. Brev innenlands inntil 20 gr. var 35 øre i perioden 1.1.1956 til 1.4.1958.

1. Feltpost fra militærleirer – Akershus, Trandum

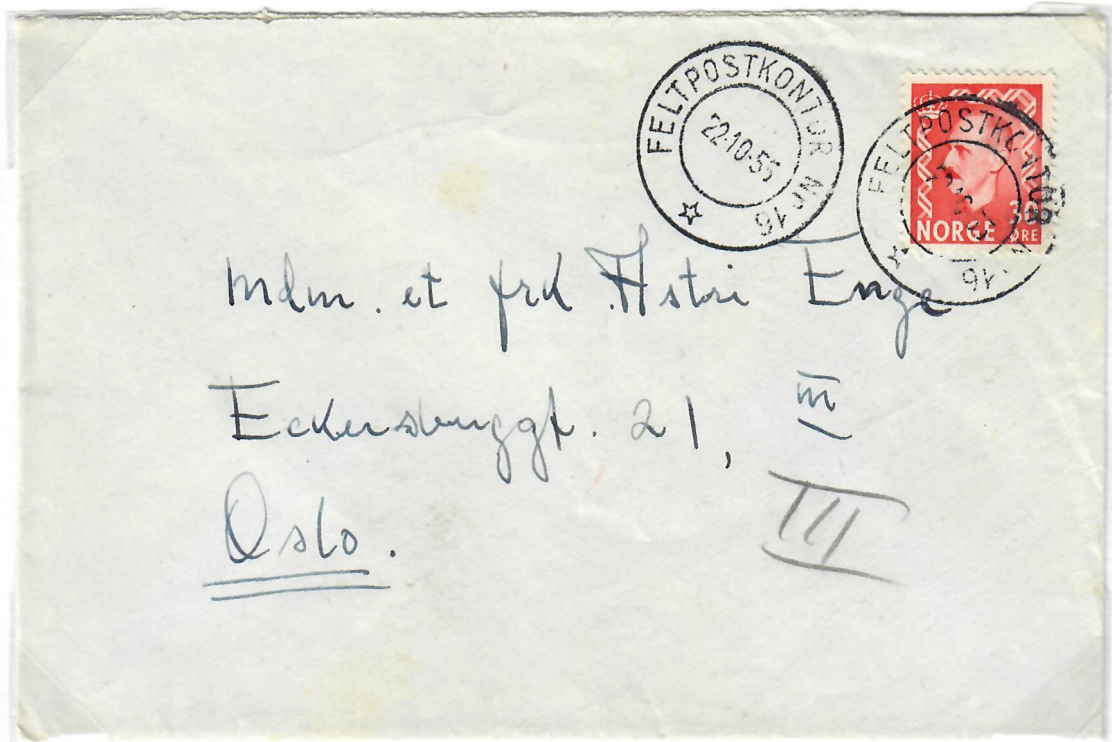

Trandum ble anlagt i 1914 og feltpostkontoret ble opprettet 30.1.1940 og nedlagt 11.4.1940.
SL stempel FELTPOSTKONTOR No 16 registrert brukt fra 7.2.1940 til 4.4.1940.
Brev innenlands inntil 20 gr. var 20 øre i perioden 1.1.1921 til 1.10.1946.

Feltpostkontoret igjen gjenopprettet 1.9.1946.
IIA stempel FELTPOSTKONTORET TRANDUM registrert brukt fra 22.10.1946 til 16.2.1951.
Brev innenlands inntil 20 gr. var 25 øre i perioden 1.10.1946 til 1.10.1951.

1. Feltpost fra militærleirer – Akershus, Trandum

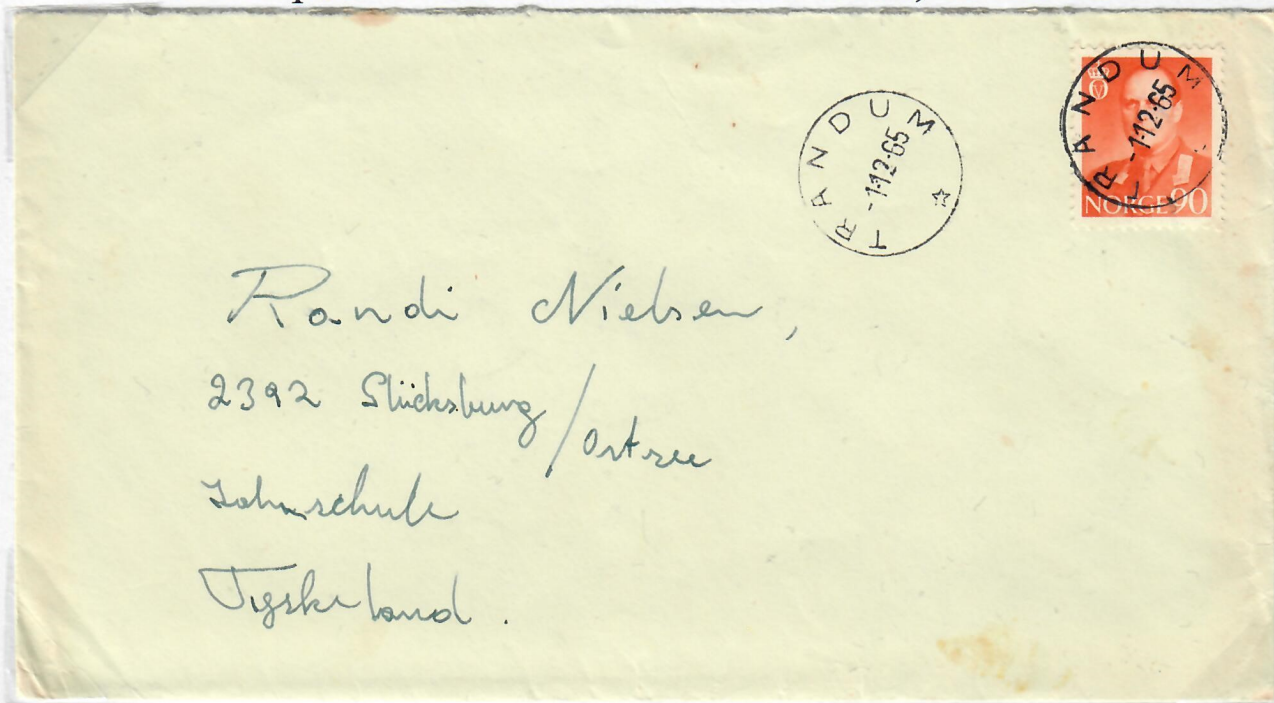

I1A stempel FELTPOSTKONTOR Nr 16 registrert brukt fra 11.8.1951 til 16.2.1956.
Brev innenlands inntil 20 gr. var 30 øre i perioden 1.10.1951 til 1.1.1956.

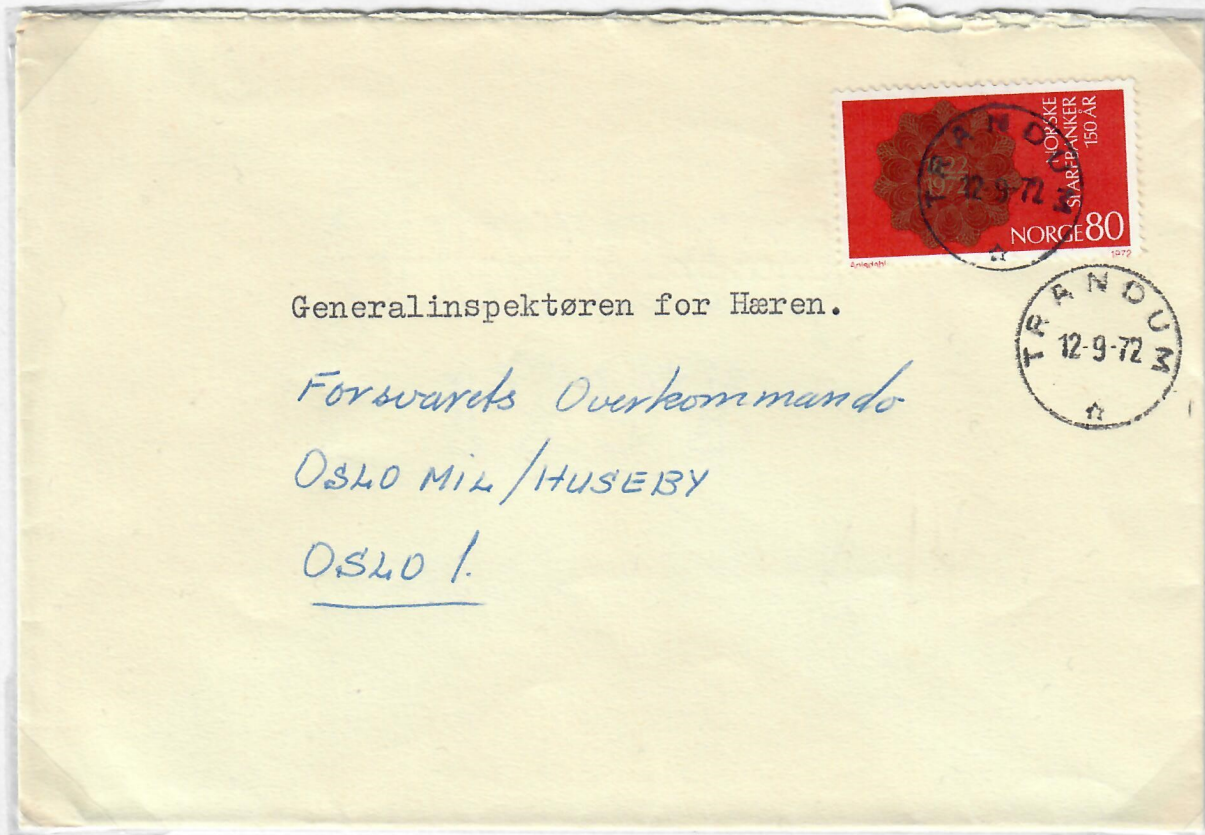

I22 stempel FELTPOST 16. registrert brukt fra 16.3.1956 til 21.10.1957.
Brev innenlands inntil 20 gr. var 35 øre i perioden 1.1.1956 til 1.4.1958.

1. Feltpost fra militærleirer – Akershus, Trandum

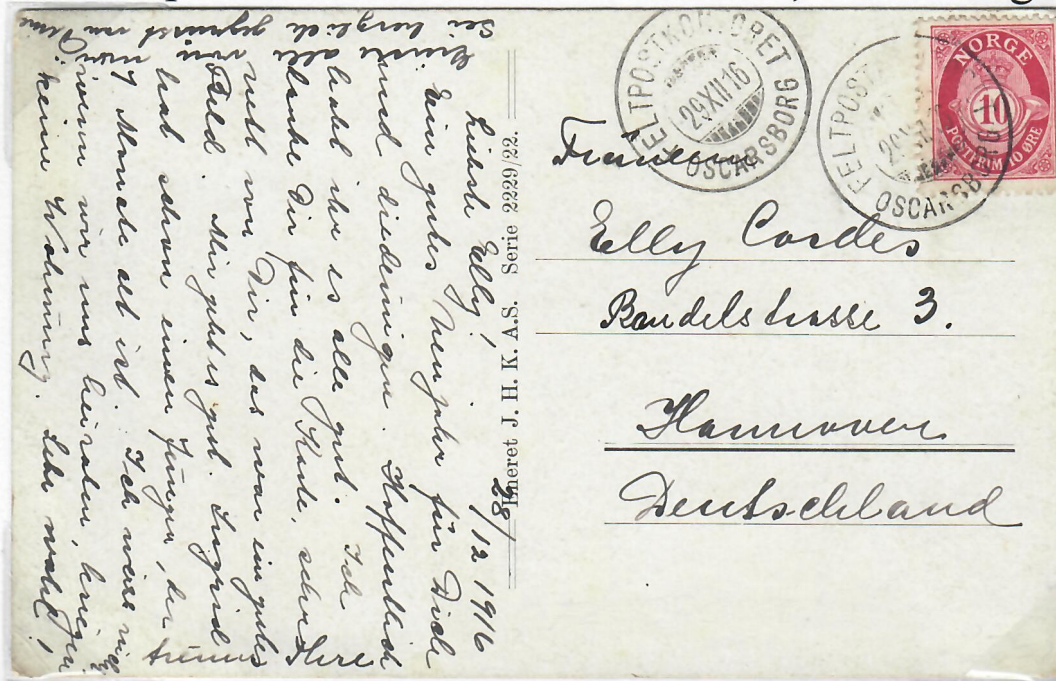

I22 stempel TRANDUM registrert brukt fra 2.7.1958 til 13.1.1983.
Brev Europa inntil 20 gr. var 90 øre i perioden 1.4.1959 til 1.4.1970.
Brev til utlandet fra militære feltpostkontorer er sjeldne.

I22 stempel TRANDUM registrert brukt fra 13.5.1958 til 12.9.1972. Dette er siste registrerte dato.
Brev innenlands inntil 20 gr. var 80 øre i perioden 1.3.1972 til 1.3.1973.

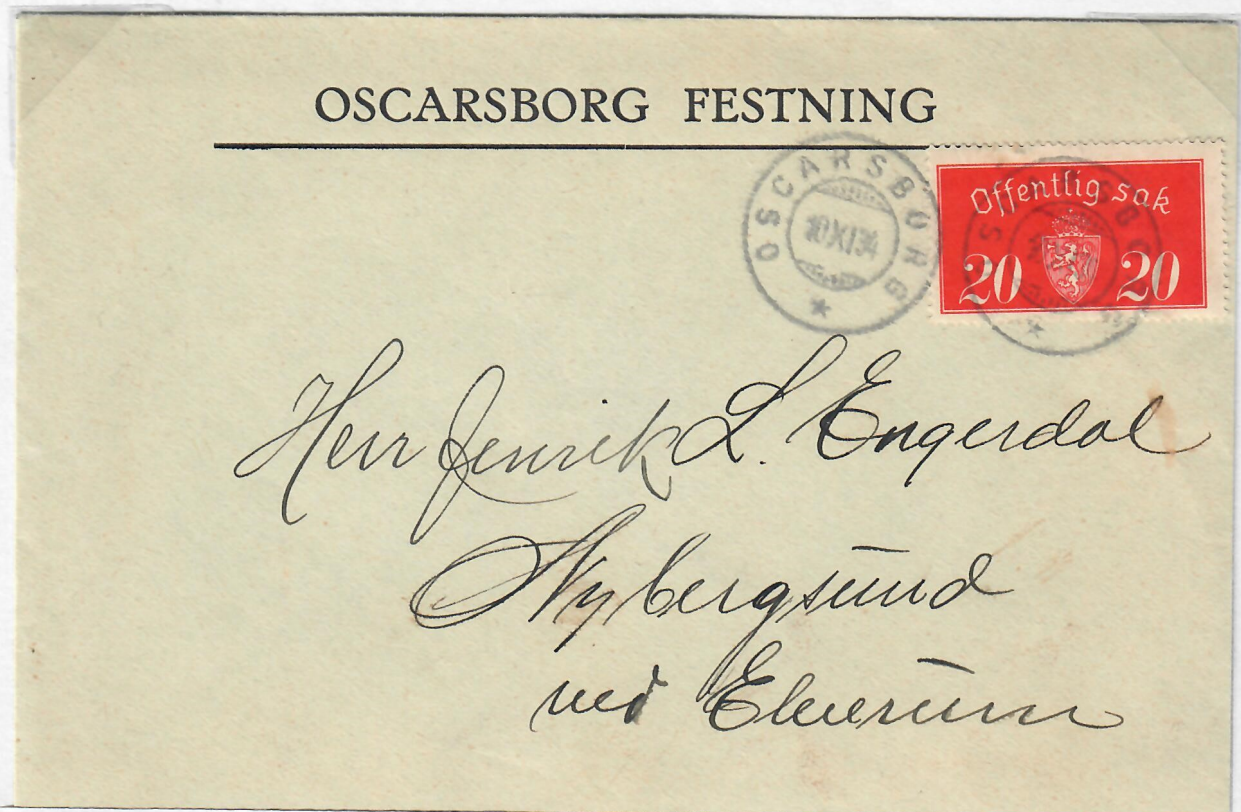
1. Feltpost fra militærleirer – Akershus, Oscarsborg

Oscarsborg ble sto ferdig i 1856 og hadde feltpostkontor i perioden mai/juni til august i årene 1912 til 1914, og feltpostkontor/feltpoståpneri fra 1914 til 1940.

SL stempel FELTPOSTKONTORET OSCARSBORG registrert brukt fra 24.6.1912 til 28.12.1918.

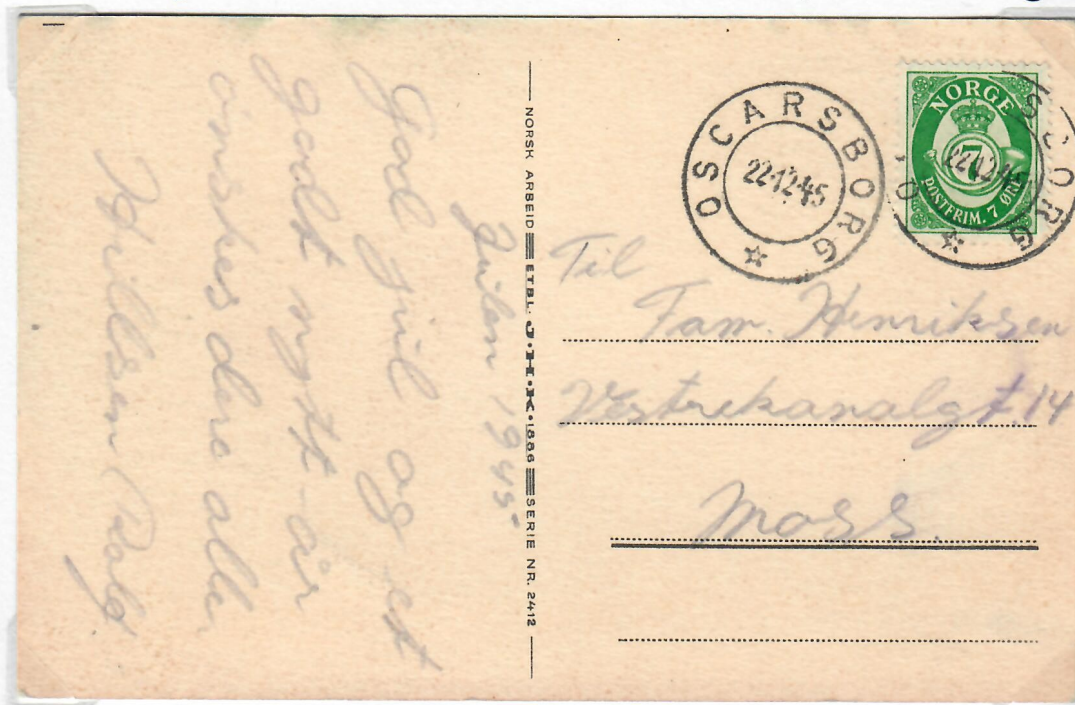
Brevkort Tyskland var 10 øre i perioden 1.1.1877 til 1.2.1921. Forsendelser til utlandet fra militær feltpost er sjeldne.

SL stempel OSCARSBORG registrert brukt fra 11.12.1920 til 5.4.1940.

Brev innenlands inntil 20 gr. var 20 øre i perioden 1.1.1921 til 1.10.1946.

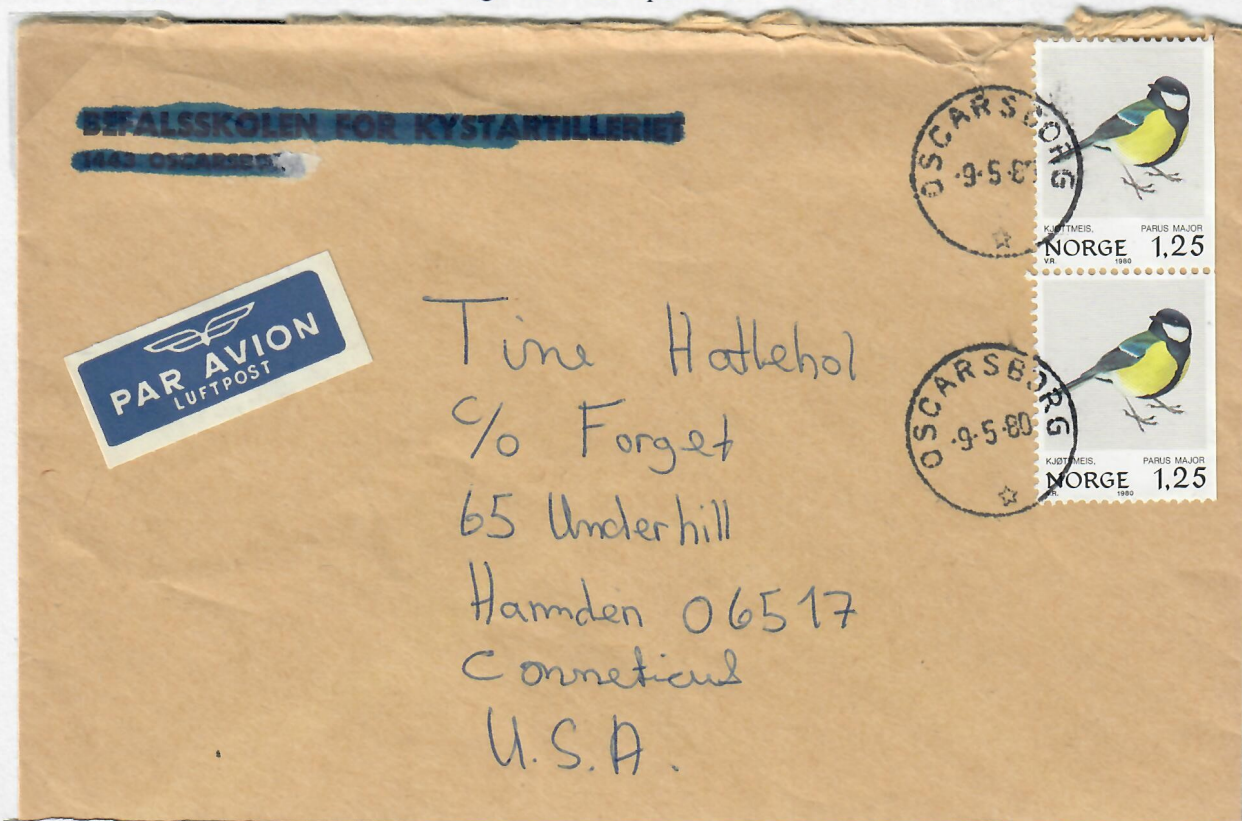
1. Feltpost fra militærleirer – Akershus, Oscarsborg

IIA stempel OSCARSBORG registrert brukt fra 22.12.1945 til 3.1.1963, dette postkortet er første registrerte dato.

Jule/nyttårskort kunne sendes som trykksakspporto fra sept. 1907.

Trykksak innenlands inntil 20 gr. var 7 øre i perioden 1.7.1929 til 1.10.1946.

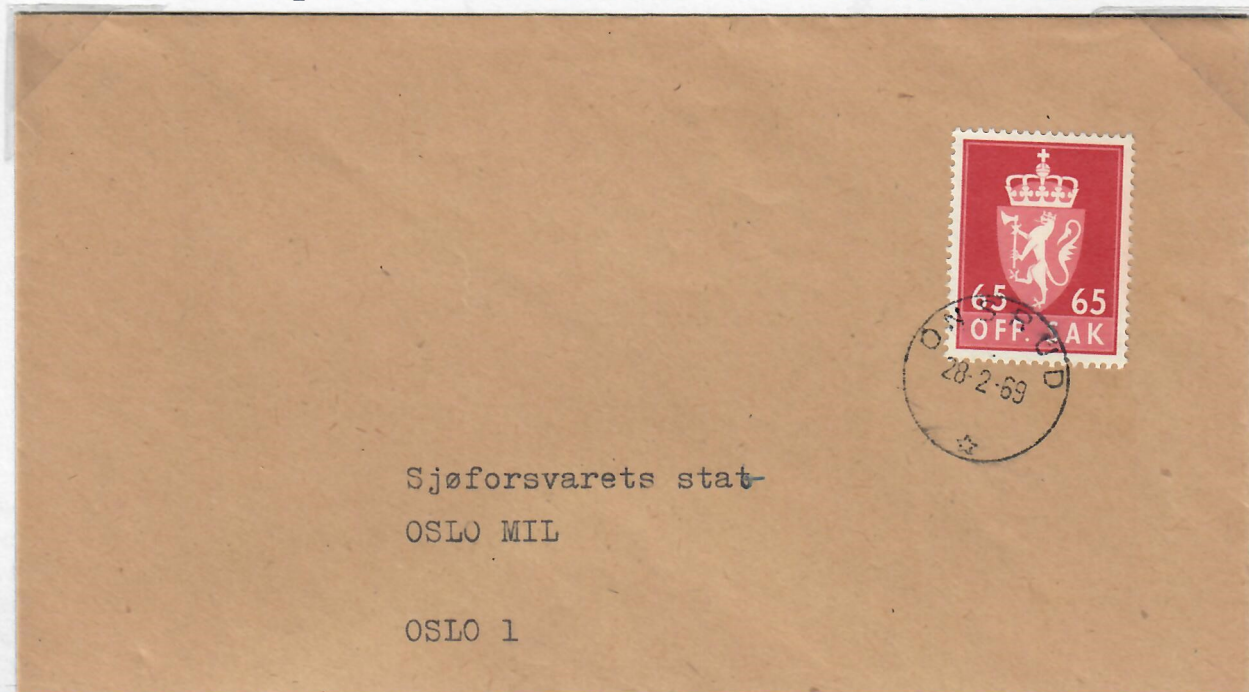

I22 stempel OSCARSBORG registrert brukt fra 16.6.1964 til 16.11.1982.

Brev utenlands inntil 20 gr. var 180 øre i perioden 1.3.1977 til 1.3.1981, luftposttillegg USA var 35 øre pr. 20 gr. i perioden fra 1.7.1971 til 1.3.1982, 35 øre overfrankert.

Forsendelser til utlandet fra militær feltpost er sjeldne.

1. Feltpost fra militærleirer – Akershus, Onsrud

Onsrud fungerte som militærleir siden 1952, og fikk poståpneri 1.8.1961.

I22 stempel ONSRUD registrert brukt fra 22.1.1962 til 12.5.1971.

Brev innenlands inntil 20 gr. var 65 øre i perioden 1.3.1968 til 1.4.1970.

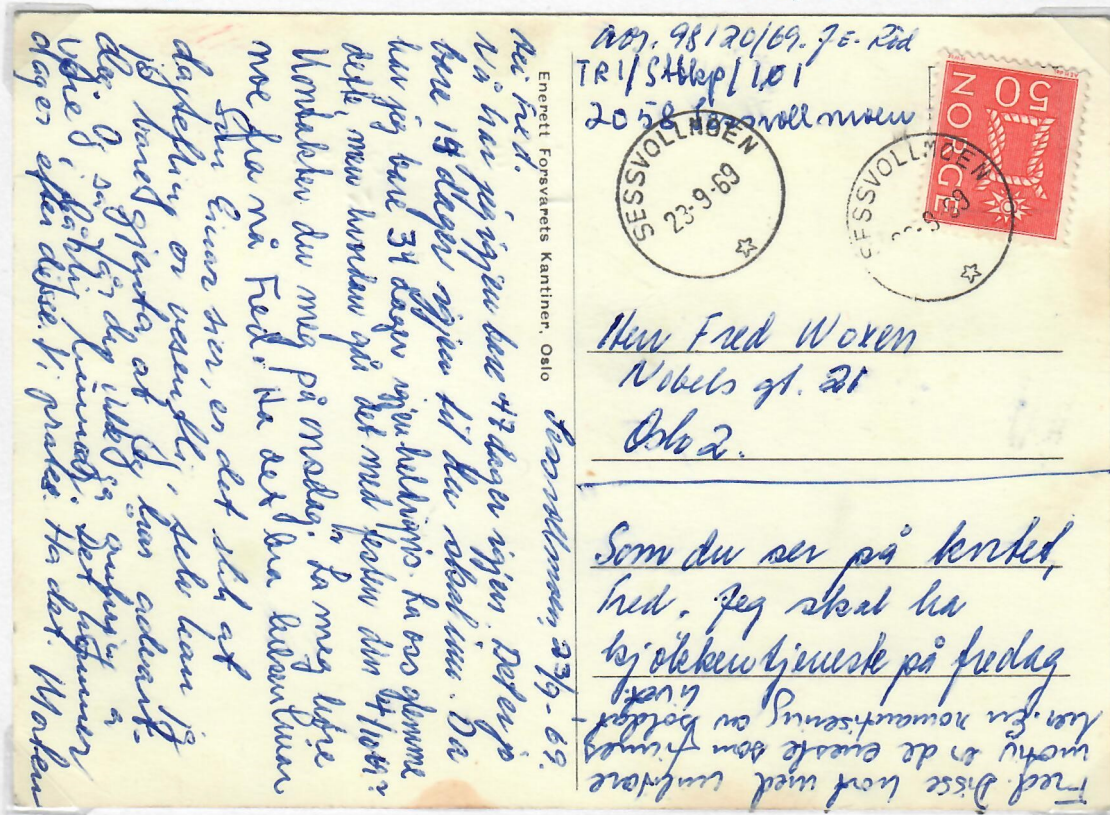

Postkontoret ble nedlagt 1.6.1989.

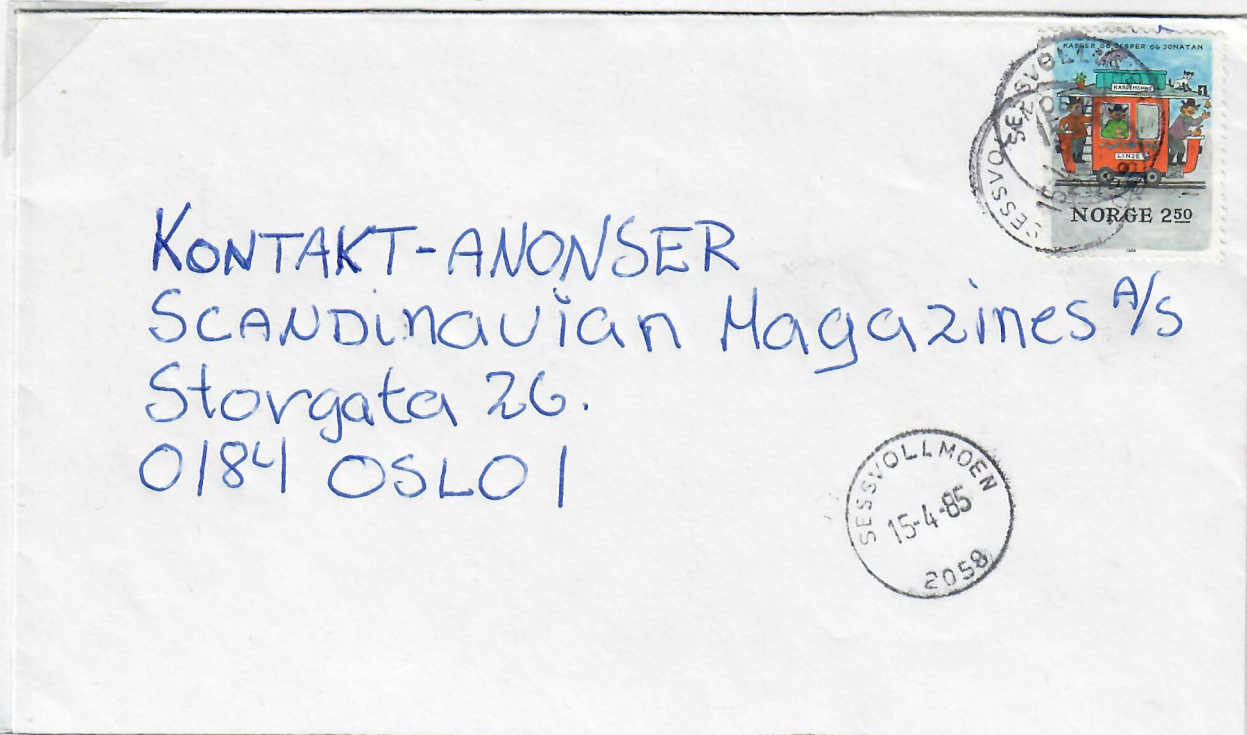
I22N stempel ONSRUD registrert brukt fra 7.7.1971 til 31.5.1989.

Brev innenlands inntil 20 gr. var 70 øre i perioden 1.4.1970 til 1.3.1972.

1. Feltpost fra militærleirer – Akershus, Sessvollmoen

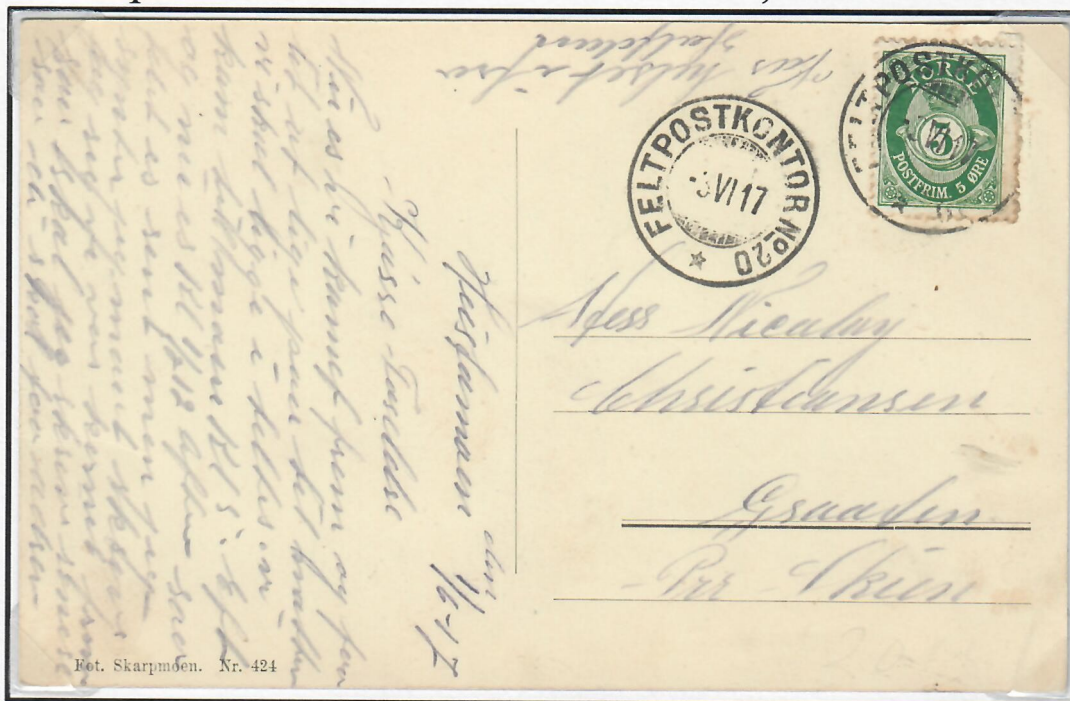

Forsvaret kjøpte Sessvoll gård tidlig på 1950-tallet, poståpneri ble åpnet 1.12.1962.
 I22 stempel SESSVOLLMOEN registrert brukt fra 25.1.1963 til 14.12.1970.
 Postkort innenlands var 50 øre i perioden 1.3.1968 til 1.3.1972.

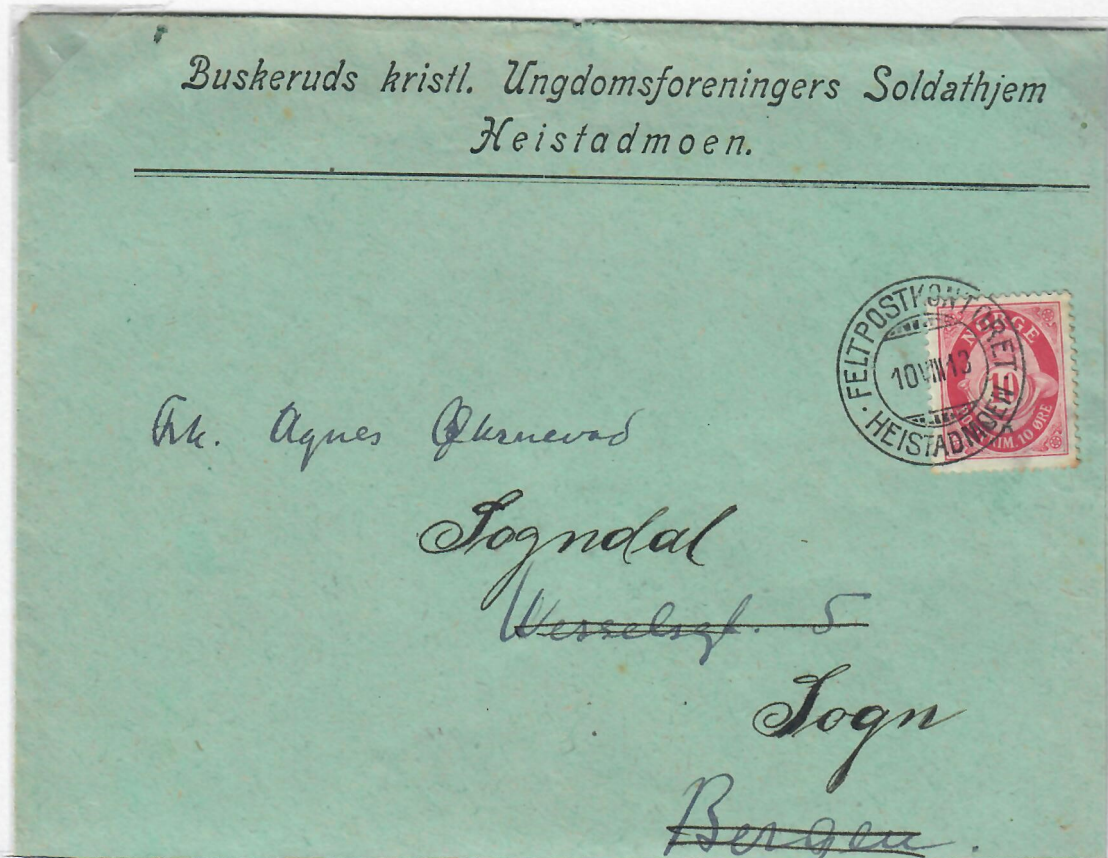

Postkontoret ble nedlagt 1.11.2001.
 I22N stempel SESSVOLLMOEN registrert brukt fra 14.4.1971 til 31.10.2001.
 Brev innenlands A-post inntil 20 gr. var 250 øre i perioden 1.10.1984 til 1.3.1987.

1. Feltpost fra militærleirer – Buskerud, Heistadmoen

Heistadmoen ble etablert i 1910 og hadde feltpostkontor i perioden fra april/juli til juli/september i årene 1911 til 1923. SL stempel FELTPOSTKONTOR No 20 registrert brukt fra 3.6.1917 til 25.6.1920. Mindre enn 5 kjente eksemplarer. Brevkort innenlands var 5 øre i perioden 16.6.1877 til 1.7.1919.

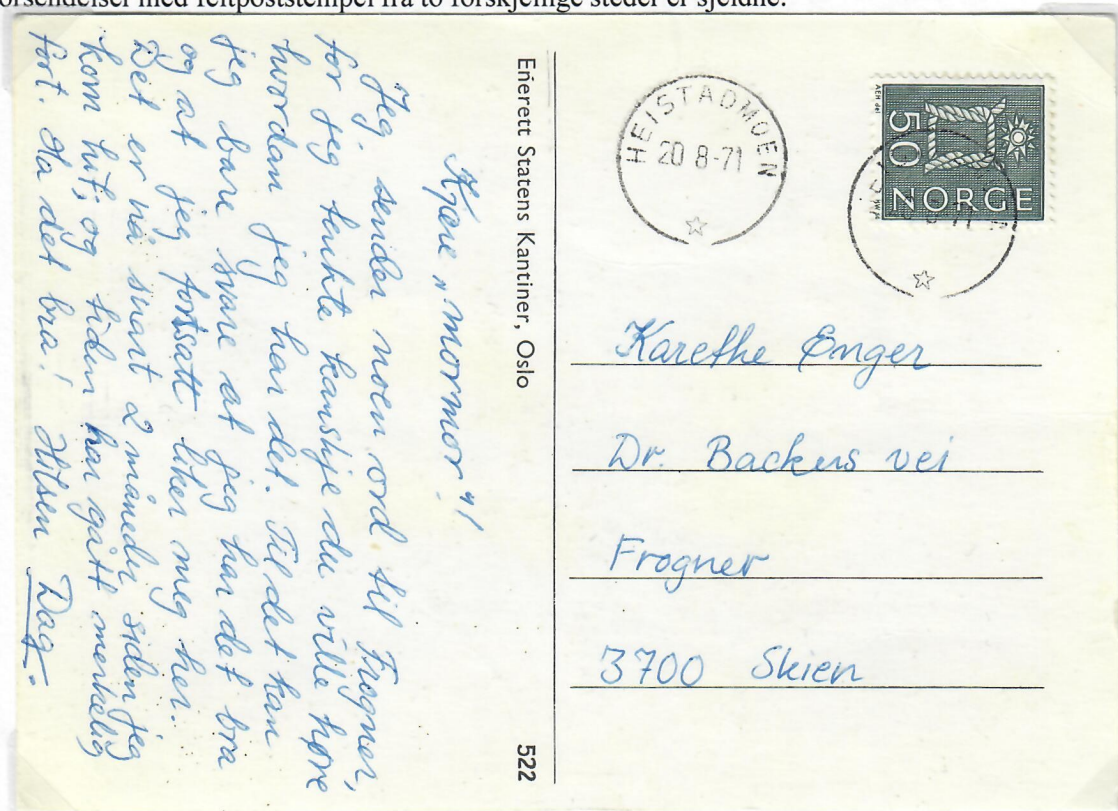

SL stempel FELTPOSTKONTORET HEISTADMOEN registrert brukt fra 18.6.1911 til 1.6.1923, og fra 12.5.1947 til 27.1.1949. Brev innenlands 20 gr. var 10 øre i perioden 1.10.1907 til 1.7.1919.

1. Feltpost fra militærleirer – Buskerud, Heistadmoen

Brev sendt til Trandum, videresendt til Heistadmoen, videresendt til Askim, videresendt Moss.
 IIA stempel HEISTADMOEN FELTPOSTÅPNERI registrert brukt fra 27.4.1951 til 23.1.1968.
 IIA stempel FELTPOSTKONTORET TRANDUM registrert brukt fra 22.10.1946 til 16.2.1951.
 Brev innenlands inntil 20 gr. var 25 øre i perioden 1.10.1946 til 1.10.1951.
 Forsendelser med feltpoststempel fra to forskjellige steder er sjeldne.

122 stempel HEISTADMOEN var i bruk til juleposten 1978, kun denne datoen registrert brukt.
 Postkort innenlands var 50 øre i perioden 1.3.1968 til 1.3.1972.

1. Feltpost fra militærleirer – Buskerud, Heistadmoen

HJ-IIA stempel HEISTADMOEN, var i bruk til juleposten 1977, kun denne datoen registrert brukt. Brev innenlands inntil 20 gr. var 125 øre i perioden 1.3.1975 til 1.3.1981.

HJ-SA stempel HEISTADMOEN, var i bruk til juleposten 1978, kun denne datoen registrert brukt. Trykksak innenlands inntil 20 gr. var 80 øre i perioden 1.3.1975 til 1.3.1981.